

ФІНАНСОВО-ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ:

НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МОНОГРАФІЯ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ 2024

**ФІНАНСОВО-ОБЛІКОВА
ПОЛІТИКА УКРАЇНИ
В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ:
НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Монографія

*За загальною редакцією
доктора економічних наук, професора Л. П. Сідельникової*

Хмельницький 2024

УДК 336.02:336.132
Ф 59

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Херсонського національного технічного університету
(протокол № 7 від 30 січня 2024 р.)*

Рецензенти:

Ірина ЛУК'ЯНЕНКО – д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри фінансів Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Валерій НЕМЧЕНКО – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та аудиту Одеського національного технологічного університету.

Інна ШКОЛЬНИК – д.е.н., професор, проректор з науково-педагогічної роботи Сумського державного університету.

Фінансово-облікова політика України в умовах європейської інтеграції:

Ф 59 **нові можливості та перспективи** : монографія / за заг. ред. Л. П. Сідельникової. – Херсон : Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2024. – 468 с.

ISBN 978-617-8187-09-5 (електронне видання)

Автори: Л. П. Сідельникова (вступ, п. 2.3); Г. Л. Вербицька (п. 3.4); О. Г. Головка (п. 1.1); Г. Л. Губіна (п. 2.10); А. Ф. Гукалюк (п. 3.6); Л. І. Дідковська (п. 3.8); А. С. Завербний (п. 1.5); Н. Б. Кашена (п. 1.2); М. В. Квак (п. 3.3); К. В. Клименко (п. 1.4); Т. В. Кошук (п. 1.3); В. П. Кудряшов (п. 2.9); Н. П. Левковець (п. 2.4); Н. В. Магас (п. 3.7); Л. О. Матвійчук (п. 3.5); А. С. Мохненко (п. 3.2); І. В. Нестеренко (п. 1.2); К. В. Орехова (п. 1.1); О. В. Оскома (п. 2.2); С. А. Покорчак (п. 2.5); О. М. Посаднева (п. 2.6); Г. В. Разумова (п. 2.2); О. Б. Стефанишин (п. 3.7); В. В. Тузінський (п. 3.5); Н. М. Ухналь (п. 1.4); І. Б. Хома (п. 2.5; п. 2.7); Є. А. Чеберяко (п. 2.1); О. В. Чеберяко (п. 2.1); Т. В. Чижова (п. 2.8); О. В. Чирва (п. 1.3); К. І. Швабій (п. 1.3); З. В. Юринець (п. 3.1); Р. В. Юринець (п. 3.1).

У монографії досліджено теоретико-методологічні аспекти формування сучасних тенденцій розвитку у галузі обліку, оподаткування, аудиту і аналізу, зокрема, обґрунтовано методологічні принципи удосконалення методів калькулювання собівартості екологічної продукції; проведено ґрунтовний аналіз практичних підходів до визначення об'єктів та механізму оподаткування домогосподарств із врахуванням світових тенденцій. З'ясовано вплив сучасних цивілізаційних викликів на розвиток фінансової політики України в парадигмі макроекономічної стабілізації та відновлення економічного зростання; виокремлено стратегічні орієнтири трансформації податкової політики задля забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку держави та поглиблення справедливості системи оподаткування; запропоновано систему управління фінансовою безпекою підприємства; розроблено напрями удосконалення фіскальної, монетарної та боргової політики, спрямовані на відновлення балансу публічних фінансів. Досліджено детермінанти розвитку національної та світової економіки в умовах глобальних трансформацій, вивчено причинно-наслідкові взаємозв'язки збалансовано-інклюзивного розвитку економіки України та відтворення національного багатства, проаналізовано втрати природного національного багатства України через війну та окреслено перспективи розвитку держави після її завершення.

Видання рекомендоване для науковців, державних службовців, економістів-практиків, викладачів закладів вищої освіти, аспірантів та студентів економічних спеціальностей.

УДК 336.02:336.132

ISBN 978-617-8187-09-5 (електронне видання)

© Колектив авторів, 2024
© Видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2024

2.5. Фінансова політика у регулюванні ризиків інвестиційної діяльності бізнес-структур України	184
2.6. Оцінка ефективності діяльності державних підприємств у сучасних реаліях розвитку вітчизняної економіки	201
2.7. Ідентифікація ризиків у підприємницькій діяльності в умовах подолання невизначеності на шляху до євроінтеграції	219
2.8. Оподаткування малого бізнесу в Україні: фіскальний і стимулюючий потенціал	235
2.9. Оподаткування домогосподарств та поглиблення податкової справедливості	253
2.10. Екологічний контроль за сільськогосподарською діяльністю в Україні (фінансово-правовий аспект)	267

РОЗДІЛ 3. ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ..... 283

3.1. Assessment of leadership potential in the context of organisational development and globalisation changes	283
3.2. Стратегія соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації	300
3.3. Національне багатство України – пріоритетна детермінанта розвитку вітчизняної економіки в умовах глобалізаційних викликів	316
3.4. Публічне управління розвитком інноваційної діяльності підприємств в межах Індустрій 4.0 та 5.0 як механізм забезпечення національної безпеки	332

3.2. Стратегія соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації

На сучасному етапі розвитку світового господарства, глобалізація – це один з головних напрямів дослідження економічної науки, що має дуже різноманітні форми прояву. В умовах трансформації виробничих зв'язків, глобальних ланцюжків поставок та вартості, світова економіка перейшла на суттєво новий етап свого розвитку.

У процесі глобальних структурних перетворень, глобальних економічних відносин, загострюється важливість дослідження механізмів функціонування національних економік. З одного боку, глобалізація сприяє акумулюванню, формуванню, а також раціональному перерозподілу факторів виробництва різних країн, забезпечуючи їх взаємовплив, з іншого – загострює протистояння національних економік з різним ступенем розвитку, а також визначає ступінь національної безпеки країн, що інтегруються, у напрямку збереження суверенітету.

«У рейтингу індексу рівня глобалізації країн світу Україна, за останні роки, посідає близько 45 місця, поруч із нами такі країни, як Греція, Румунія, Індія. Попереду рейтингу йдуть Швейцарія, Швеція, Бельгія, Ірландія, США, Нідерланди, Сполучене Королівство»²⁹¹.

При складанні рейтингу враховувались чотири ключові критерії. По-перше, економічна інтеграція, яка включає обсяг міжнародної торгівлі та інвестицій. По-друге, особисті зв'язки, що враховують міжнародні подорожі, туризм та обсяг міжнародних телефонних розмов. По-третє, технологічний аспект, який охоплює кількість користувачів Інтернету та кількість Інтернет-серверів. І, по-четверте, зацікавленість у міжнародній політиці, що враховує членство країн у міжнародних організаціях та кількість посольств.

²⁹¹Бобир Н. В. Глобалізація для України – нові можливості чи потенційні загрози. *Економічні студії*. 2018. № 2(20). С. 22.

Необхідність створення та розвитку ринкової економіки вимагає встановлення більш тісних та взаємовигідних зв'язків з іншими країнами та активного участі в процесах міжнародної економічної інтеграції та глобалізації.

Поняттю глобалізація та її сутності присвятили свої праці такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як Р. Бовс, С. Джордж, Р. Нейдер, Д. Перкінс, Р. Райт, Г. Аніловська, Н. Бобир, Ю. Богуцький, П. Буряк, В. Воронкова, О. Головня, А. Дмитрієв, Г. Ковальова, В. Манзя, О. Мозговий, Н. Оніщенко, О. Павлик, А. Ручка, В. Співак, О. Фурса, М. Хаустова В. Шейко, С. Якубенко та ін.

Проте, незважаючи на те, що деякі аспекти процесів глобалізації висвітлені у працях інших вчених, низка питань теоретико-методологічного та практичного характеру потребують детальнішого аналізу і проведення подальших наукових досліджень.

Аналізуючи умови розвитку глобалізації, можна зробити висновки про наявність як негативних, так і позитивних наслідків глобалізації (рис. 3.6).

З одного боку, участь у глобалізаційних процесах приносить країнам низку переваг, таких як вільне переміщення робочої сили, капіталу, технологій, фінансових потоків і доступ до дешевої сировини. Проте вже в самій суті цих переваг криються ризики та негативні аспекти.

Ця проблематика набуває особливої актуальності для економіки країни в період політичної нестабільності, коли фактори розвитку ринкових механізмів національної економіки знаходяться під впливом глобалізаційних перетворень світової економіки.

«Глобалізація (від. фр. Global – всезагальний; від лат. Globus – куля) має два відповідних значення:

- всесвітній, охоплює всю земну кулю;
- загальний, всебічний, взятий в цілому, масштабний, універсальний, повний»²⁹².

²⁹²Хаустова М. Г. Феномен глобалізації та плюралізм її інтерпретації. *Форум права*. 2013. № 4. С. 431.

Рис. 3.6. Передумови розвитку глобалізаційних процесів*

* Складено авторами за даними джерела²⁹³.

«Глобалізація – це процес, що впливає на економіку, політику, культуру та інші сфери життя, і вимагає від регіональних влад і громадських лідерів адаптації та стратегічного планування для забезпечення сталого розвитку країни»²⁹⁴.

У зв'язку з цим виникає об'єктивна необхідність пошуку стратегій, що сприяють ефективному розвитку національної економіки у глобальному світі та ступінь їх впливу на стійкість довгострокових чинників зростання зі

²⁹³Павлик О. В. Сутність глобалізації у податковому регулюванні економічного розвитку. *Ефективна економіка*. 2015. № 5. С. 55.

²⁹⁴Ковальова Г. П., Даніл'ян В. О. Україна у світових глобалізаційних процесах: виклики і відповіді. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія : Філософія*. 2015. № 45/1. С. 229.

збереженням національної безпеки, економічної та політичної незалежності у прийнятті рішень.

«Стратегія сталого соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації – це план дій, спрямований на підвищення конкурентоспроможності та стабільності регіону в умовах зростаючої світової інтеграції.

Основна мета такої стратегії – забезпечити позитивні соціальні та економічні наслідки глобалізації, зберігаючи при цьому природні ресурси та екологічну стійкість»²⁹⁵.

Основні компоненти стратегії соціально-економічного розвитку регіону в умовах глобалізації можуть включати наступні аспекти:

1. *Розвиток інфраструктури.* Забезпечення ефективної та сучасної інфраструктури, такої як дороги, залізниці, аеропорти, телекомунікації, що відповідають міжнародним стандартам. Це сприятиме легшому доступу до ринків та привертанню іноземних інвестицій.

Розвиток інфраструктури є ключовим елементом економічного і соціального розвитку країни чи регіону. Інфраструктура включає в себе різні види об'єктів і систем, які служать для забезпечення комунікації, транспорту, життя населення та функціонування економіки.

Основні аспекти розвитку інфраструктури включають:

1. *Транспортна інфраструктура:* Розвиток доріг, автомагістралей, залізниць, аеропортів і портів для полегшення переміщення товарів і людей. Розширення та покращення транспортної інфраструктури сприяє підвищенню ефективності економіки та збільшенню доступу до ринків.

2. *Енергетична інфраструктура:* Забезпечення стабільного і надійного

²⁹⁵Мохненко А. С. Підвищення економічної ефективності підприємств в умовах євроінтеграційних процесів. *Теорія, методологія і практика обліку, оподаткування й аналізу виробничо-економічної діяльності суб'єктів агробізнесу та сільських територій: нові реалії та перспективи в умовах інтеграційних процесів* : монографія. Херсон : Айлант, 2020. С. 189.

доступу до електроенергії та інших видів енергії. Розвиток альтернативних джерел енергії та підвищення енергоефективності важливі для зменшення залежності від пального та зниження екологічного впливу.

3. Комунальна інфраструктура: Забезпечення населення доступом до питної води, каналізації, систем опалення та водопостачання. Розвиток цих систем покращує якість життя і гігієну населення.

4. Інформаційна інфраструктура: Забезпечення доступу до Інтернету та телекомунікаційних послуг. Це важливо для розвитку сучасного суспільства, цифрової економіки та комунікацій.

5. Соціальна інфраструктура: Будівництво та розвиток шкіл, лікарень, спортивних закладів та інших соціальних об'єктів, які служать для задоволення потреб населення в освіті, охороні здоров'я та розвагах.

6. Екологічна інфраструктура: Заходи для збереження природних ресурсів та довкілля, такі як водоочисні споруди, утилізація відходів і екологічно чисті технології.

Розвиток інфраструктури є важливим інструментом для привертання інвестицій, створення робочих місць та стимулювання економічного росту. Крім того, правильно спроектована інфраструктура може сприяти підвищенню якості життя населення та забезпечити сталість розвитку. Гідними уваги є також сталість та ефективне управління інфраструктурними об'єктами, адже це сприяє забезпеченню тривалого експлуатаційного періоду та мінімізації витрат на ремонт та обслуговування.

2. *Розвиток технологій та інновацій.* Заохочення досліджень та розвитку нових технологій для підвищення продуктивності та конкурентоспроможності. Співпраця з університетами, дослідницькими центрами та приватним сектором може бути корисною.

«Розвиток технологій та інновацій є ключовим фактором для сталого соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації. Технології та інновації

дозволяють підвищувати продуктивність, створювати нові можливості та змінювати спосіб функціонування економіки та суспільства»²⁹⁶.

Основні аспекти розвитку технологій та інновацій включають:

1. Науково-дослідна інфраструктура: Підтримка наукових досліджень та розвиток науково-дослідної інфраструктури, включаючи університети, дослідницькі центри і лабораторії. Це сприяє генерації нових ідей і технологій.

2. Підтримка стартапів та підприємництва: Створення сприятливого середовища для розвитку стартапів та інноваційних підприємств, включаючи доступ до фінансування, бізнес-інкубатори і технологічні парки.

Стартап – це нове підприємство або компанія, яка розпочинає свою діяльність, часто заснована на інноваційних ідеях, продуктах чи послугах, і має потенціал для швидкого розвитку та великого успіху на ринку.

Існує кілька видів стартапів, які можна класифікувати за різними критеріями. Ось деякі загальновизнані види стартапів:

1. За сферою діяльності:

- технологічні (Tech Startups): Спеціалізуються у розробці нових технологій або інноваційних продуктів, таких як програмне забезпечення, апаратне забезпечення, мобільні додатки тощо;

- соціальні: Мають за мету вирішення соціальних або екологічних проблем;

- бізнес-сервіси: Надають новаторські послуги для інших компаній або підприємств;

- медичні (MedTech): Займаються розробкою нових медичних технологій і продуктів.

2. За етапом розвитку:

²⁹⁶Мохненко А. С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств. *Розвиток підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища: управління, реалізація та перспективи* : монографія. Херсон : ФОП Вишемирський В. С., 2019. С. 229.

- початкові (Seed Stage): Ті, що знаходяться на початковому етапі розвитку та збирають початковий капітал;

- ті що, розвиваються (Early Stage): Вже мають продукт або послугу і розширюють свою діяльність;

- ті що, розширюються (Growth Stage): Зацікавлені в масштабуванні свого бізнесу і залученні більших інвестицій.

3. За цільовою аудиторією:

- бізнес-до-бізнес (B2B): Спрямовані на надання продуктів або послуг іншим підприємствам;

- бізнес-до-споживача (B2C): Зосереджені на кінцевих споживачах і ринку споживчих товарів або послуг.

4. За принципом дії:

- електронна комерція (E-commerce): Фокусуються на торгівлю товарами або послугами через Інтернет;

- фінансові технології (FinTech): Займаються розробкою інноваційних фінансових рішень і технологій.

5. За джерелом фінансування:

- «ангельські» стартапи: Отримують фінансування від ангелів-інвесторів;

- венчурні стартапи: Отримують фінансування від венчурних капіталістів;

- краудфандингові: Залучають кошти від широкої громадськості через платформи краудфандингу.

Ці класифікації можуть перетинатися, і в багатьох випадках стартап може належати до кількох категорій одночасно.

3. Освіта та розвиток навичок: Навчання населення новим технологіям і навичкам, які необхідні для цифрової економіки. Це може включати перепідготовку та підвищення кваліфікації.

4. Заохочення досліджень і розробок: Податкові легальності, гранти та стимули для компаній, що займаються дослідженнями і розробками.

5. Захист інтелектуальної власності: Забезпечення захисту інтелектуальної власності та патентних прав для стимулювання інновацій.

6. Глобальна співпраця: Співпраця з міжнародними партнерами та обмін ідеями і технологіями для швидкого розвитку та впровадження інновацій.

7. Впровадження цифрових технологій: Перехід до цифрових технологій, таких як штучний інтелект, Інтернет речей, блокчейн та інші, для оптимізації процесів у різних галузях.

8. Зелена технологія: Розвиток технологій та інновацій, спрямованих на зменшення впливу на навколишнє середовище та боротьбу зі змінами клімату.

9. Медичні інновації: Дослідження та розвиток нових методів лікування та діагностики хвороб, а також розробка лікарських препаратів і медичних технологій.

Розвиток технологій та інновацій сприяє підвищенню конкурентоспроможності, створенню нових робочих місць, покращенню якості життя та вирішенню глобальних проблем. Для досягнення успіху в цій сфері важливо сприяти креативності, ініціативі та співпраці між науковими установами, бізнесом і урядом.

3. Розвиток людського капіталу. Забезпечення якісної освіти та навчання, щоб зростаюча глобальна конкуренція не залишала регіон без кваліфікованих робітників. Формування системи навчання і перекваліфікації, щоб відповідати змінам в економіці.

«Розвиток людського капіталу є однією з ключових складових успішного економічного і соціального розвитку в умовах глобалізації. Людський капітал включає в себе знання, навички, освіту, здоров'я і таланти населення, і його покращення сприяє підвищенню продуктивності та конкурентоспроможності суспільства»²⁹⁷.

Основні аспекти розвитку людського капіталу включають:

²⁹⁷Мохненко А. С. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкурентоспроможного розвитку підприємств регіону : звіт про науково-дослідну роботу. Херсон : ХДУ, 2023. С. 79.

1. Освіта: Забезпечення доступу до якісної освіти для всього населення, включаючи передшкільну, загальну, вищу і професійну освіту. Інвестиції в освіту сприяють розвитку креативності і інтелектуальному потенціалу суспільства.

2. Професійна підготовка і навчання: Надання можливостей для набуття нових навичок і перепідготовки на робочому місці, щоб люди могли адаптуватися до змін у ринку праці та розвивати кар'єру.

3. Охорона здоров'я: Забезпечення доступу до доступної медичної допомоги, профілактичного обстеження та лікування, що підвищує продуктивність праці та покращує якість життя.

4. Розвиток навичок та культури: Сприяння розвитку м'яких навичок, таких як комунікація, лідерство, креативність та інші, які необхідні для успішного функціонування у сучасному суспільстві.

5. Гендерна рівність: Забезпечення рівних можливостей та доступу до освіти та робочих місць для всіх, незалежно від статі, сприяє максимальному використанню потенціалу суспільства.

6. Підтримка діаспори та мігрантів: Залучення талановитих іноземних працівників і підтримка внутрішньої міграції сприяє розширенню людського капіталу та розвитку різноманітності.

7. Фінансова підтримка студентів і дослідників: Надання стипендій, грантів та інших видів фінансової підтримки для освітніх та дослідницьких програм.

8. Менторство та підтримка кар'єрного зростання: Створення можливостей для молодих професіоналів отримувати поради та досвід від досвідчених колег.

Розвиток людського капіталу сприяє підвищенню якості життя, зниженню бідності, зростанню економічної продуктивності і покращенню соціального благополуччя. Це також робить суспільство більш адаптованим до змін і готовим до викликів, що виникають в умовах глобалізації.

4. Приваблення іноземних інвестицій. Створення сприятливого

інвестиційного клімату, включаючи спрощення бюрократичних процедур, зниження податків та надання податкових пільг для інвесторів.

«Приваблення іноземних інвестицій є важливим фактором для економічного розвитку країни чи регіону. Іноземні інвестиції можуть приносити нові капітальні вкладення, створювати робочі місця, сприяти технологічному обміну і підвищувати конкурентоспроможність місцевих компаній»²⁹⁸.

Для приваблення іноземних інвестицій необхідно враховувати наступні аспекти:

1. Стабільна інвестиційна політика: Забезпечення стабільної та передбачуваної інвестиційної політики, яка не супроводжується частими змінами правил і законодавства.

2. Законодавча та регуляторна підтримка: Створення привабливого інвестиційного клімату шляхом спрощення бюрократичних процедур, зменшення адміністративних бар'єрів та надання інвесторам правового захисту.

3. Податкові стимули: Надання податкових стимулів іноземним інвесторам, таких як податкові пільги, знижені податки на прибуток і мита на імпорт обладнання.

4. Гарантії інвестицій: Надання гарантій іноземним інвесторам щодо повернення капіталу та прибутку.

5. Розвинута інфраструктура: Забезпечення належної інфраструктури для бізнесу, включаючи транспортну, комунікаційну і енергетичну інфраструктуру.

6. Кадровий потенціал: Наявність кваліфікованих робітників та спеціалістів, які можуть працювати в іноземних компаніях.

7. Маркетинг і просування: Активна маркетингова кампанія для привертання іноземних інвесторів, включаючи участь в міжнародних виставках

²⁹⁸Мохненко А. С. Маркетинг як інструмент ефективного функціонування логістичної системи підприємства. *Маркетинг у підприємництві, біржовій діяльності та торгівлі в smart-суспільстві: управлінський, інноваційний та методичний виміри* : монографія. Львів : Видавець Кошовий Б.-П.О., 2023.С. 146.

і форумах.

8. Співпраця з іншими країнами: Розвиток міжнародних торгових і інвестиційних відносин і співпраця з іншими країнами для залучення іноземних інвестицій.

9. Сприяння сталому розвитку: Приваблення інвесторів, які підтримують сталість і екологічну відповідальність у своїх бізнес-практиках.

10. Моніторинг та оцінка: Постійний моніторинг і оцінка ефективності інвестиційної політики та проектів.

Приваблення іноземних інвестицій може сприяти росту економіки, зміцненню міжнародних зв'язків і розвитку нових галузей промисловості та технологій у країні чи регіоні. Важливо також враховувати, що успіх цього процесу залежить від стійкості і довгострокової стратегії.

5. *Розвиток торгівлі та експорту.* Підтримка розвитку експортних секторів та створення міжнародних партнерств для розширення ринків збуту.

«Розвиток торгівлі та експорту є важливими чинниками для економічного зростання країни чи регіону, особливо в умовах глобалізації. Правильна стратегія торгівлі і експорту може сприяти збільшенню обсягів виробництва, створенню робочих місць, підвищенню конкурентоспроможності та збільшенню доходів»²⁹⁹.

Основні аспекти розвитку торгівлі та експорту включають:

1. Диверсифікація експорту: Зменшення залежності від обмеженого набору товарів чи ринків шляхом розширення асортименту експортних товарів та ринків збуту. Це допомагає зменшити ризики, пов'язані з коливаннями цін і попиту.

2. Торговельні угоди: Укладення багатобічних і більшобічних торговельних угод, таких як вільна торгівля або угоди про партнерство, що сприяють збільшенню доступу до іноземних ринків і зменшенню митних

²⁹⁹Мохненко А. С. Модель організаційно-економічного механізму логістичної системи підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки.* 2023. № 48. С. 22.

бар'єрів.

3. Якість продукції і стандарти: Забезпечення відповідності експортної продукції міжнародним стандартам і вимогам, що дозволяє підвищити довіру покупців.

4. Логістика і інфраструктура: Розвиток ефективної логістики та транспортної інфраструктури для швидкого та ефективного переміщення товарів до місць призначення.

5. Маркетинг і реклама: Ефективна реклама і маркетинг продукції на зовнішніх ринках для залучення покупців і партнерів.

6. Підтримка інновацій: Постійна інноваційна діяльність для виробництва продукції, яка відповідає потребам світового ринку.

7. Комерційні дипломатичні усунення: Використання дипломатичних зусиль для вирішення торговельних спорів і захисту інтересів експортерів.

8. Фінансова підтримка: Надання фінансової підтримки для експортерів у вигляді кредитів, гарантій і страхування.

9. Економічна стабільність і прогнозованість: Забезпечення стабільності макроекономічної ситуації і урядової політики для підвищення довіри іноземних інвесторів та покупців.

10. Співпраця зі зовнішніми партнерами: Розробка стратегічних партнерств і мереж для розширення географії іноземних ринків і розвитку нових можливостей.

Розвиток торгівлі та експорту вимагає комплексного підходу та діалогу між урядом, бізнесом та іншими зацікавленими сторонами. Ефективна торговельна політика може стати сильним катализатором для економічного розвитку і підвищення життєвого рівня населення.

6. *Збереження природних ресурсів.* Врахування екологічних аспектів та сталого використання природних ресурсів для забезпечення екологічної стійкості регіону.

Збереження природних ресурсів є важливим завданням для сталого

соціально-економічного розвитку та збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь. Природні ресурси, такі як вода, ґрунти, ліси, мінерали, енергія та біорізноманіття, є необхідними для задоволення потреб людей та функціонування економіки.

Основні стратегії та підходи до збереження природних ресурсів включають:

1. Стратегії управління ресурсами: Розробка та впровадження стратегій управління природними ресурсами, які враховують екологічну стійкість і принципи сталого використання.

2. Використання ресурсів з обмеженням: Ефективне використання ресурсів з обмеженням, щоб уникнути надмірного видобутку та виробництва відходів.

3. Зменшення втрат і відходів: Розробка і впровадження технологій та практик для зменшення втрат і відходів під час видобутку та виробництва.

4. Енергоефективність і відновлювана енергія: Збільшення енергоефективності та сприяння розвитку відновлюваної енергії для зменшення використання невідновлюваних джерел енергії.

5. Збереження водних ресурсів: Раціональне використання водних ресурсів, включаючи очищення води та заходи з охорони водойм.

6. Лісове господарство та рибальство: Управління лісовими ресурсами та рибальством з урахуванням їх природних циклів і біорізноманіття.

7. Охорона біорізноманіття: Заходи для збереження та відновлення природного різноманіття, включаючи створення природних заповідників та охоронних територій.

8. Використання чистих технологій: Заохочення використання технологій та процесів, що мінімізують викиди та забруднення.

9. Освіта і підвищення обізнаності: Підвищення обізнаності громадян і бізнесу щодо важливості збереження природних ресурсів та екологічної стійкості.

10. Міжнародна співпраця: Співпраця з іншими країнами та міжнародними організаціями для розв'язання глобальних екологічних проблем.

Збереження природних ресурсів важливе для забезпечення тривалого розвитку та збереження екологічної рівноваги на планеті. Такий підхід сприяє покращенню якості життя людей і забезпеченню збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь.

7. *Співпраця з іншими регіонами*: Активна участь у міжрегіональних та міжнародних ініціативах, обмін досвідом та технологіями.

«Співпраця з іншими регіонами є важливою складовою стратегії розвитку в умовах глобалізації. Така співпраця може сприяти обміну ресурсами, знаннями і технологіями, розвитку нових ринків і можливостей для економічного росту та покращення якості життя населення»³⁰⁰.

Основні аспекти співпраці з іншими регіонами включають:

1. Торгівля і інвестиції: Розширення торгових відносин і інвестиційних можливостей між регіонами. Укладення торговельних угод і створення сприятливого інвестиційного клімату сприяють обміну товарами і послугами.

2. Транспорт і логістика: Розвиток транспортних мереж і логістичних інфраструктур для покращення зв'язків між регіонами і забезпечення ефективного переміщення товарів і людей.

3. Освіта та дослідження: Співпраця в галузі освіти та досліджень, обмін студентами і вченими, створення наукових і дослідницьких мереж.

4. Екологічна співпраця: Спільні заходи для збереження природних ресурсів і боротьби зі змінами клімату, включаючи регіональні програми з відновлення середовища.

5. Культурний обмін: Розширення культурного обміну, включаючи обмін мистецькими виставками, фестивалями і спортивними заходами.

6. Економічний розвиток: Спільні проекти і програми для стимулювання

³⁰⁰Мохненко А. С. Організаційно-економічний механізм управління конкурентоспроможністю підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2023. № 49. С. 14.

економічного розвитку, зокрема розвиток малих і середніх підприємств.

7. Спільна інфраструктура: Розвиток спільної інфраструктури, такої як міжнародні аеропорти, морські порти і транскордонні шляхи.

8. Співпраця в галузі охорони здоров'я: Обмін медичними знаннями та ресурсами для боротьби зі захворюваннями та пандеміями.

9. Солідарність і гуманітарна допомога: Спільна реакція на кризи і гуманітарна допомога в разі надзвичайних ситуацій і катастроф.

10. Співпраця в галузі безпеки: Спільні заходи для забезпечення безпеки регіону і боротьби з тероризмом та злочинністю.

Співпраця з іншими регіонами може призвести до взаємного збагачення і розвитку і створити сприятливе середовище для розвитку суспільства та економіки. Для успішної співпраці важливо розробляти стратегічні плани, визначати спільні цілі та покладатися на взаємне довір'я та розуміння.

8. *Соціальний розвиток.* Забезпечення доступу до якісних медичних послуг, соціальної підтримки, житла та інфраструктури для підвищення якості життя мешканців регіону.

«Соціальний розвиток – це процес покращення якості життя та добробуту населення через забезпечення доступу до основних соціальних послуг, створення рівних можливостей для всіх громадян, підвищення соціальної справедливості і зменшення нерівності»³⁰¹.

Цей процес включає в себе багато аспектів, таких як освіта, охорона здоров'я, зайнятість, житло, культура, спорт і багато інших. Основні складові соціального розвитку включають:

1. *Освіта:* Забезпечення доступу до якісної освіти для всіх, включаючи передшкільну, загальну та вищу освіту. Розвиток освіти сприяє підвищенню рівня грамотності, навчанню та розвитку навичок.

2. *Охорона здоров'я:* Забезпечення доступу до доступної медичної

³⁰¹Самойлов О. Ф. Місце України у світових глобальних процесах. *Проблеми міжнародних відносин.* 2011. № 3. С. 119.

допомоги, профілактичного обстеження та лікування. Покращення стану здоров'я нації сприяє загальному благополуччю.

3. Зайнятість і робочі місця: Створення можливостей для зайнятості та робочих місць для всіх громадян, зокрема молоді, жінок і вразливих груп населення.

4. Соціальна підтримка: Розвиток системи соціального забезпечення, яка забезпечує соціальну підтримку і захист вразливих верств населення.

5. Культура і мистецтво: Підтримка культурного розвитку та доступу до культурних подій і мистецького спадку.

6. Житло і житлова інфраструктура: Забезпечення належного житла та інфраструктури для населення.

7. Безпека і правопорядок: Забезпечення безпеки громадян і забезпечення правопорядку.

8. Соціальна інклюзія і рівність: Боротьба з нерівністю і сприяння соціальній інклюзії всіх громадян, незалежно від їхньої статі, раси, віку, інвалідності тощо.

9. Спорт і фізична активність: Підтримка фізичної активності і спорту для покращення здоров'я і добробуту населення.

10. Громадська участь і демократія: Забезпечення можливостей для громадської участі у прийнятті рішень і формуванні політики.

Соціальний розвиток є ключовим компонентом сталого розвитку та сприяє забезпеченню гідності, рівних можливостей і покращенню якості життя населення. Для досягнення успіху в цій сфері необхідна координація зусиль уряду, громадських організацій, бізнесу та інших стейкхолдерів.

Важливо, щоб стратегія була підготовлена з урахуванням конкретних особливостей регіону і здатна адаптуватися до змін в глобальному середовищі. Крім того, важливо враховувати соціальні, економічні та екологічні аспекти для досягнення балансу між розвитком та збереженням довкілля та соціальною справедливістю.

У ході проведеного дослідження виявлено фактори, що сприяють розвитку національної економіки в умовах глобалізації. Запропоновано напрями, ефективне впровадження яких здатне забезпечити стійке економічне зростання національної економіки на основі використання інноваційних технологій у різних пріоритетних галузях промисловості, спрямованих на зростання добробуту населення за дотримання економічної та політичної безпеки держави.

3.3. Національне багатство України – пріоритетна детермінанта розвитку вітчизняної економіки в умовах глобалізаційних викликів

В умовах посилення кризових явищ глобалізації, культурно-ціннісної інтеграції, турбулентності соціально-політичної ситуації, багатофакторності геоекономічних зрушень та невизначеності сценаріїв розвитку держав зараз набуває особливого значення не лише нагромадження, але й збереження національного багатства як мірила їх внутрішньої могутності, продуктивної спроможності забезпечення конкурентних переваг у міжнародній політиці та реформування соціально-економічної системи в поєднанні з посиленням національної безпеки та оборони територіальної цілісності.

Однією з глобальних цілей сталого розвитку є забезпечення миру, справедливості та функціонування сильних інституцій. Їх можна здійснювати на різних рівнях. Але реалізувати дану ціль можна лише за допомогою ефективного міждержавного партнерства у соціальній, економічній та екологічній сферах та збереження і примноження національного багатства держав. Минулого року ми посилили партнерські відносини та мобілізували значні ресурси на підтримку наших спільних демократичних цінностей і європейських цілей. Це свідчить про успішне виконання соціально-

Наукове електронне видання

**ФІНАНСОВО-ОБЛІКОВА
ПОЛІТИКА УКРАЇНИ
В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ:
НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Монографія

*За загальною редакцією
доктора економічних наук, професора Л. П. Сідельникової*

ISBN 978-617-8187-09-5 (електронне видання)

Підписано до видання 04.04.2024 р. Формат 60×84/8.

Гарнітура Times.

Ум. друк. арк. 43,16. Обл.-вид. арк. 46,41.

Замовлення №3093.

Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб'єктів видавничої справи:
Серія ХС №48 від 14.04.2005 р.

Видано Управлінням у справах преси та інформації
73000, Україна, м. Херсон, вул. Соборна, 2.

Тел. +38(050)133-10-13

e-mail: printvvs@gmail.com